

GELENEKSEL OYUNLARIN ARAŞTIRILMASI VE BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE UYARLANMASI

**Ahmet GÜVEN
Erdoğan TOZOĞLU
Gökhan BAYRAKTAR**

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-189-6

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Geleneksel Oyunların
Araştırılması ve Beden Eğitimi
Derslerine Uyarlanması

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No:

25465

Yazarlar

Ahmet GÜVEN
Erdoğan TOZOĞLU
Gökhan BAYRAKTAR

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık
ANKARA/2018

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	5
Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu	6
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
Varsayımlar	9
Tanımlar	10
 İKİNCİ BÖLÜM	 11
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	11
Oyun Kavramı	11
Oyunun Tanımı.....	12
Oyunun Tarihi	15
Türklerde Oyun	16
Oyunun Sınıflandırılması	17
Oyunun Çocuk Gelişimindeki Önemi ve Etkisi.....	18
Oyunun çocuğun fiziksel gelişimine etkisi	21
Oyunun çocuğun zihinsel gelişimine etkisi.....	22
Oyunun Çocuğun Psiko-Motor Gelişimine Etkisi	23
Oyunun çocuğun duygusal gelişimine etkisi	24
Oyunun çocuğun sosyal gelişimine etkisi	25
Eğitsel Oyun	26
Eğitsel oyun ne kazandırır?.....	30
Eğitsel oyunlar eğlenerek öğretir.....	31
Eğitsel oyunlar problem çözerek öğretir	31
Eğitsel oyunlar kritik düşünme tecrübesi sağlar.....	31
Eğitsel oyunlar strateji geliştirme tecrübesi kazandırır	31
Eğitsel oyunlar olgunlaşma becerisi kazandırır	32
Eğitsel oyunlar hedefe yönelik olma ve dikkat dağılmama becerisi kazandırır	32
Eğitsel oyunların sınıflandırılması.	32

Geleneksel Oyunlar	34
Beden Eğitimi	35
Beden eğitiminin tarihi gelişimi	36
Türkiye’de beden eğitiminin tarihi gelişimi	37
Beden eğitiminin önemi.....	38
Beden eğitiminin amacı.....	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 43

Yöntem43

Araştırmanın Modeli.....43

Evren ve Örneklem.....43

Verilerin Toplanması44

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 45

Bulgular45

Issı Hamam Oyunu.....45

Öyleme (Sallama) Oyunu.....47

Arası Kesme Oyunu.....49

Rus Topu Oyunu.....51

Kozo Oyunu.....53

Şapka Kaçırma Oyunu55

Domdık Oyunu.....57

Ölü Taşı Oyunu59

Kabak Oyunu61

Güvercin Takla Oyunu.....63

Menekşe Mendilin Düşse Oyunu.....65

Cicoz Oyunu67

Kale Yıkmaca Oyunu.....69

Tutsak Oyunu71

Top kalesi Oyunu73

Üşüdüm Oyunu.....75

Pabuç Çırpma Oyunu.....77

Gölge Kovalamaca Oyunu.....79

Kuka Oyunu	81
Danacı Oyunu	83
Bastık Oyunu	85
Kayış Kızdı Oyunu	87
Kale Kaptıma Oyunu	89
Saf Dışı Oyunu	91
Don Ateş Oyunu	93
Kol Altı Oyunu	95
Yerden Yüksek Oyunu	97
Elim Yandı Oyunu	99
Kör Ebe Oyunu	101
Kistik Oyunu	103
BEŞİNCİ BÖLÜM	105
Sonuç, Tartışma ve Öneriler	105
Sonuç ve Tartışma	105
Öneriler	107
KAYNAKÇA	111

KAYNAKÇA

1. Aak, M. (2005). Beden Eğitimi ğretmenin El Kitabı. İstanbul: Yaylacılık matbaası.
2. Akalın, H. A. (2011).Türk Dil Kurumu. Türkçe sözlük.(11.Baskı). Ankara: Türk Dil kurumu Yayınları
3. And, M. (1976). Osmanlı Tiyatrosu, A.Ü. Yayını, Ankara.
4. And, M. (2007). Oyun ve Bğ, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
5. Aracı, H. (2001). Öğretmenler ve ğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi. (3. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
6. Arslan, M. (2004). Türk Popüler Dindarlığı, İstanbul: Dem Yayınları.
7. Arzu zer ve diğerleri, Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri. DAUM, Cilt 4, Sayı 3, Elazığ 2006.
8. Aytekin, H. Okulöncesi Eğitim Programları İçinde Oyunun Çocuk Gelişimine Katkısı, (basılmamış yüksek lisans tezi), Kütahya 2001.
9. Bacanlı, H. (2006). Gelişim ve öğrenme. (12. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
10. Baran, M. (1993), Çocuk Oyunları, Ankara: Ofset Repromat.
11. Başal, H.A. (2007).”Geçmiş Yıllarda Türkiye’de Çocuklar Tarafından Oynanan Çocuk Oyunları.” Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 20,2.
12. Bayrak, M. (1998). Geleneksel mahalli çocuk oyunları Tokat ili rneđi adlı yüksek lisans tez alışması.
13. Bedirhanođlu, I. (2011). İlköğretim 1.kademe ğrencilerinin serbest zamanlarında oynadıkları yöresel çocuk oyunları (Erzurum ili rneđi) adlı yüksek lisans tez alışması.
14. Cengiz, S. A. (1997). “Karadeniz Eređli rneđinde Çocuk Oyunlarının Halk Bilim Açısından Değerlendirilmesi”, Çocuk Kültürü, I. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, ss. 441-476.
15. olak, F. (2009). Geleneksel Kayseri çocuk oyunları ve halkbilimsel incelemesi. Vol. 33. Kmen Yayınları.
16. nd, A.(2004). Beden Eğitimi ve Sporda zel ğretim Yöntemleri, Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

17. Dikençlilgil, B. (1998), “Araştırma Metodolojisi” Yasama Tarzları, Ankara: AAK Yy. s.17
18. Doğan, A. (2010.) Geleneksel mahalli çocuk oyunları Malatya ili Battalgazi ilçesi örneği (Yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
19. Erçelik, M. Doğanoglu, N. Koç, L. Hazım, N. Köklüsoy, İ.Ç. Sayın, H. Çağlar, A. (2011). Akif paşa ilkokulu Konya. Türkiye’de oynanan geleneksel çocuk oyunları adlı proje kitapçık çalışması.
20. Gander, M. Gardiner, J. (1993). H. W. Çocuk ve Ergen Gelişimi. Üçüncü Baskı. Yayıma Hazırlayan: B. Onur. Ankara: İmge
21. Göde, O, Susar F. (1997). Okul Öncesi Eğitimin Önem ile Bu Eğitimde Oyunun ve Bedensel Etkinliklerin Rolü, PAÜ. Eğitim Fak. Dergisi. 1997, Sayı: 2
22. Göncü, A. (2001). “Toplumsal ve Kültürel Bağlamın Çocuk Oyunlarındaki Yeri. Dünyada ve Türkiye’de Değişen Çocukluk, 3. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, ss. 37-50.
23. Gümüştaş, N. (2010). Geleneksel çocuk oyunlarından çağdaş eğitimde yararlanılması adlı yüksek lisans tez çalışması.
24. Gürün, O. A. (1984). Çocuğumuzu tanıyalım. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.
25. Hazar, M. (2006). Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim. (5. bası). Ankara: Tutibay Ltd. Şti.
26. Hilmi, S. ve Muammer S. (1991) Okul Öncesi Eğitimde Çocuk Oyunları, Müzik Eserleri Yayınları. İzmir.
27. İnal, A.N. (2003). Beden Eğitimi ve Spor Bilimi, Nobel Yayın Dağıtım. Yayın No:563, Ankara.
28. İşler, H. (1997), “Tarihsel Kökenleri, Yayılma, Organizasyon Biçimleri ve Fonksiyonları Bakımından Geleneksel Aba ve şalvar Güreşlerinin İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 37.
29. Karadağ, E. ve Çalқан, N. (2005). “Kuramdan-Uygulamaya İlköğretimde Drama “Oyun ve İşleniş Örnekleriyle”, Ankara: Anı Yayıncılık.
30. Karahüseyinoğlu, M.F. (2007). Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

31. Karaküçük, S.(1995).Rekreasyon; Boş Zamanları Değerlendirme Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma. Ankara. Seren Matbaası.
32. Karasan, E. (2013.) 4 Ve 5. Sınıflar Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Oynatılabilecek Eğitsel Oyunlar (Yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
33. Kayar, P. (2008). Van'ın Geleneksel Çocuk Oyunları Ve Bu Oyunların Eğitsel Yönden İncelenmesi (Yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
34. Koç, Ş. Çobanoğlu Y.(1994), “İlköğretimde Beden Eğitimi Dersinin Uygulanmasında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma”, (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E.B. Yayınları), Manisa.
35. Mengütay, S. (1999). Okulöncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor. Ankara: Tutibay Ltd. Şti.
36. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.(Ankara, 2013)
37. Oğuz, M. Ö. Ersoy, P.(2005).Türkiye’de 2004 Yılında Yaşayan Geleneksel Çocuk Oyunları. (1.Baskı).Ankara: Gazi Üniversitesi THBMER Yayını.
38. Onur, B. Güney, N.(2004). ‘‘Türkiye’de Çocuk Oyunları: Araştırmalar.’’ (1.Baskı).Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.Oyun ve İşleniş Örnekleriyle, Anı Yayıncılık, Ankara, 2005.
39. Öngen, D. (1991),” Okul Öncesi Çağdaki Çocukların Oyun Konusundaki gelişimine katkısı konusunda beden eğitimi öğretmenleri ve öğrencilerin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü.
40. Özdoğan, B. (2000).Çocuk ve Oyun. Genişletilmiş Üçüncü Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
41. Özhan, M. (1990), Çocuk Oyunlarımız. Kültür Bakanlığı yayınları., Ankara.
42. Sağlam, T. (1997).“Türk Çocuk Oyunlarında Ritüel Öğeler”, Çocuk Kültürü, I. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, ss. 416-441.

43. Sel, R. (2005). Beden Eğitimi ve Öğretimi, M.E. B yayınları:226, İstanbul.
44. Sevinç, M. (2009). Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
45. Şimşek, S. (1998). İlköğretim 8. sınıf beden eğitimi dersinin öğrencilerin psikomotor, Toplumsal-Bilişsel Davranış Örüntüleriyle Oyun Materyalleri Arasındaki ilişki".(Y.L.T.), Ankara Üniversitesi
46. Şirin, B. Şimşekli, D. Yılmaz, E. Alaş, E.N. (2006). Özel Ege İlköğretim Okulu İzmir. Geçmişten günümüze çocuk oyunlarının araştırılması adlı proje çalışması.
47. Şirin, F.E. Bozkurt İ. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi İle İlgili Tutum Ve Uygulamaları. 4.Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa, 2005; 96–102.
48. Yavuzer, H. (2003). “Doğal Harika Bir Tedavi: Oyun”. Evde ve Okulda Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Temelleri. Dördüncü Baskı. İstanbul: Çocuk ve Aile Kitapları.
49. Yaylacı, F. (1999). “İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Programı ve Uygulamaların Değerlendirilmesi”, (İnönü Üniversitesi, S.B.E. Yayınlanmamış Doktora Tezi), Malatya.
50. Yıldırım, A. Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5. baskı,

Diğer Kaynaklar (Web Kaynakça):

1. <http://www.kulturelbellek.comegitsel-oyunlarin-siniflandirilmesi> (E.T. 28.05.2016).
2. <http://www.nkfu.com/beden-egitimi-nedir-tarihcesi> (E.T. 23.02.2018).
3. <http://www.pelinkilincpinar.blogspot.com.tr201409egitsel-oyunlar> (E.T. 20.02.2018).
4. http://www.turkcebilgi.com/geleneksel_oyunlar (E.T. 20.02.2018).
5. <https://www.akadirsireci.wordpress.com/oyunlarinsiniflandirilmesi> (E.T. 20.02.2018).